

Piotr Grzegorzczak, *Juliusz Kijas (1899–1967)*, w: *Twórcy i badacze kultury zmarli w latach 1956–1967*, Warszawa 1986, cz. 2, s. 392–393

Juliusz Kijas

Urodził się 23 kwietnia 1899 w Głogowie (woj. rzeszowskie), w środowisku inteligencji; syn Bronisława i Celiny z Jaworskich. Po ukończeniu rzeszowskiego gimnazjum studiował polonistykę w Krakowie (1917–1921), głównie u Ignacego Chrzanowskiego, u którego zrobił doktorat (1922) na podstawie pracy „Kaczkowski jako współzawodnik Sienkiewicza” (wyd. 1926). Uczył w gimnazjum w Rzeszowie, Przemyślu i Lwowie (1922–1939). Prowadził też ćwiczenia z dydaktyki gramatyki w Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie (od 1935). W czasie wojny brał udział w tajnym nauczaniu w Rzeszowie. Po wojnie osiadł w Krakowie, gdzie habilitował się na podstawie rozprawy „Michał Czajkowski pod urokiem Mickiewicza” (1959). Prowadził na polonistyce ćwiczenia metodyczne i dydaktyczne oraz wykłady historyczno-literackie. Zmarł 7 lutego 1967 w Krakowie.

Ciężka zawodowa orka szkolna nie pozwalała mu długie lata poświęcić się całkowicie pracy naukowej, z dużą niewątpliwie szkodą dla polonistyki. Z predylekcją podjął badania powieści polskiej XIX w. i dał z tego zakresu kilka wzorowych prac świadczących o dobrym przygotowaniu i niezwyklej skrupulatności w gromadzeniu źródeł. Lecz pedantyzm nie przytłumił jego inwencji i pomysłowości, toteż rzeczy takie, jak „Kaczkowski jako współzawodnik Sienkiewicza” (1926), „Źródła historyczne

„Ogniem i mieczem” (1927), „Źródła historyczne „Potopu” (1936), „Źródła historyczne „Pana Wołodyjowskiego” (1952), „Źródła historyczne „Krzyżaków” (1964), „Na polu chwały – nie dokończona powieść Sienkiewicza” (1966), trzy rozprawy o Michale Czajkowskim, cenne studium „Kraszewski wobec kwestii chłopskiej w lata 1840–1862 („Zeszyty Naukowe UJ” 1957) czy wreszcie rozprawa „Dzieje katedry historii literatury polskiej UJ w okresie Stanisława Tarnowskiego” (1966), najlepiej świadczą o jego obiektywizmie i sumienności w dociekaniu prawdy. Inną stroną jego pożytecznej działalności były liczne prace metodologiczne i edytorskie na potrzeby szkolne, w które wkładał wiele wysiłku i staranności, był bowiem przede wszystkim nauczycielem, wielce dbałym o kulturę języka, wysłowienia, stylu, i umiał uczyć.